

INVENTAIRE ARCHEOLOGIQUE - FICHE Nr. 107

In februari 1900 stelde Paul Bergmans in de rubriek "Kerkelijke bouwwerken" - Sint-Jansklooster - XVIIIe eeuw (1744-1745) een fiche op over de

SINT-JANSKAPEL

De hier voorgestelde gevel is deze van de kapel van het gewezen Sint-Jans-Godshuis, gewoonlijk *Sint-Jan-ten-Dulle* genoemd omdat er, naast arme zieken, ook krankzinnigen opgenomen werden. Men sprak ook van *Sint-Jan-in-de-Olie*.

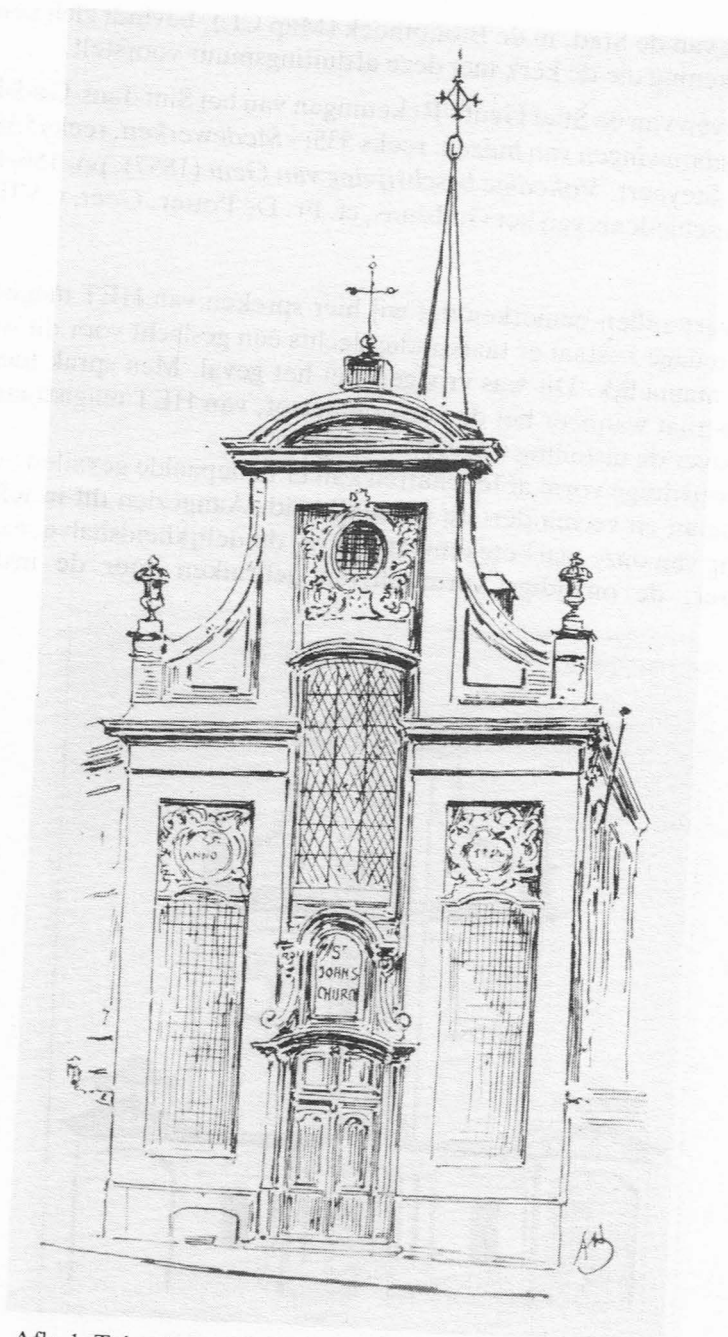
Zoals de Rekeningen van het Godshuis van 1743-1744 het ons tonen, werd de kapel gebouwd door de meester-metsers Bernard De Wilde. De bouw-aanvraag nodig om de toestemming te bekomen van het Magistraat* en het oorspronkelijk plan bevinden zich niet in het Stadsarchief. De sloping van het oud oratorium en het leggen van de fundamente van het nieuw gebouw gebeurden van september tot december 1743.

De eigenlijke bouw besloeg het daaropvolgend jaar en de bijkomende werken : het plaatsen van de schaliën, de vensters, de bevoering, enz. werden uitgevoerd op het einde van 1744 en het begin van 1745. Dit Lodewijk XV-gebouw, bijna volledig opgetrokken in baksteen in een van de eenvoudigste bouwstijlen vertoont een zeer sobere versiering. Boven het portaal met deksteen is een cartouche geplaatst. In het midden ervan bevindt zich een stenen plaat met het opschrift : *St.-Johns-Church*. In het midden van de voorgevel bevindt zich een groot kerkraam. Aan weerszijden komt een stenen cartouche in rocaille-stijl los van de muur, waarop de datum van afwerking van de kapel vermeld staat : *Anno 1745*. Boven het kerkraam, een rond venster eveneens in rocaille-stijl. Het fronton met twee "rampants" ondersteunt een stenen kroonlijst waarop een kruis staat; aan beide kanten een vaas.

Na de afschaffing van het Godshuis de 14e frimaire van het jaar VI (5 december 1797) werd de kapel gehuurd door een zekere Bosquillon en werd ze gebruikt als magazijn. Op 9 maart 1844 werd ze teruggeschonken aan de eredienst. In 1886 werd ze tenslotte bestemd voor de Anglikaanse eredienst maar bleef toegewijd aan Sint-Jan.

De gebouwen van het godshuis zelf, die men vernieuwd had kort voor de heropbouw der kapel, dienden als lokalen voor de Administratie der Godshuizen, sedert 1798 tot aan hun sloping in 1894, gedurende de werken die het schilderachtig kwartier van de *Nieuwpoort* onderste boven haalde.

Het is ook dan dat de afsluitingsmuur verdween die het onderste deel van de gevel van de kapel verborg en waarvan het Stadsarchief het plan bezit, gedateerd 6 maart 1744.

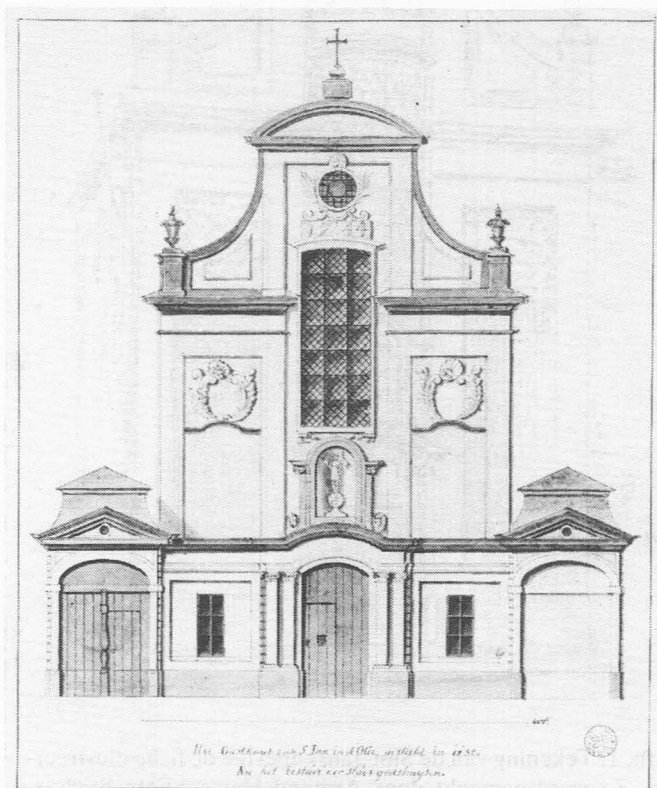
Afb. 1. Tekening van de Sint-Janskapel die de fiche illustreerde. Ze werd gemaakt door Armand Heins. (Foto Stadsarchief).

In de Atlas van de Stad, in de Bibliotheek (Map CL), bevindt zich een gekleurde tekening die de kerk met deze afsluitingsmuur voorstelt.

Cf. Archieven van de Stad Gent : Rekeningen van het Sint-Jans-Godshuis, nr. 34; - *Opbouwingen van huizen*, reeks 535; - *Stedewerken*, reeks 533, nr. 108. - J. J. Steyaert, *Volledige beschrijving van Gent* (1857), pp. 156-159. - Voor de geschiedenis van het Godshuis, cf. Fr. De Potter, *Gent*, t. VII, pp. 130-177.

*Onze lezers zullen bemerken dat wij hier spreken van HET magistraat. Heden ten dage bestaat er taalkundig slechts één geslacht voor dit woord, namelijk mannelijk. Dit was vroeger niet het geval. Men sprak toen van DE magistraat wanneer het de persoon betrof, van HET magistraat wanneer het over de instelling (stadsbestuur) ging.

Door de onzijdige vorm af te schaffen kan er in bepaalde gevallen verwarring ontstaan en vermindert de duidelijkheid. Aangezien dit in feite een verarming van onze taal betekent, zullen wij duidelijkheidshalve, net zoals De Potter, de onzijdige vorm blijven gebruiken voor de instelling.

Afb. 2. Sint-Janskerk met de afsluitingsmuur die verdween rond 1894 (Foto Stadsarchief)

Afb. 3. Het Godshuis van Sint-Jan-in-de-Olie zoals het eruit zag in 1534. (Foto Stadsarchief)

